

Hertaling van de *Consideratiën*¹ van Conrad Slindewater

Door Jan Frings en Jos Hartman

Er zou een Librije op het kerkhof moeten komen, achter de Raadskapel, in de lengte. Bij het knekelhuisje is een geschikte plaats. En daarin mettertijd de beste boeken die men krijgen kan, over de heilige schrift, beide rechten, medicijnen, christelijke geschiedenissen en andere eerlijke en nuttige kunsten. Om de volgende redenen:

1. De kapelaan, en andere predikanten, zouden toegang hebben tot deze Librije, en daaruit halen wat goed is voor het volk.
2. Ook rechtsgeleerden kunnen daar nuttige gegevens vinden. En desgelijks zij die verstand hebben van de heilige schrift, van medicijnen, geschiedenis en andere eerlijk kunsten. En alles wat voor hen profijtelijk is, kunnen zij daar vinden.
3. Dat zal de hele stad, het kapittel en de kerk ten gunste komen. En daar hebben de burgers weer profijt van.
4. En er zullen vreemdelingen op af komen, als hier de belangrijkste boeken gezien en gelezen kunnen worden, die net als de inwoners dezer stad van de inhoud deelachtig worden.
5. Het zou ook een versterking zijn van het Christelijk geloof, mocht daar (wat de heer verhoede) enig verloop in komen, als hier zodanige boeken werden gevonden waardoor de rechtgelovigen gesterkt mogen worden. Ook zou dat tot een verklaring en verbreiding van het heilige geloof kunnen dienen. Dan kan men in die boeken lezen hoe men zich dient te gedragen, hoe dat een ander te leren en men andere lieden het goede voorbeeld geeft.
6. Dat men altijd hier vinden mag waardoor vroomheid, deugden en goede zeden geleerd, en bij iedereen gesterkt en onderhouden kan worden.
7. Ook die mensen kunnen er baat bij hebben, die hoewel gestudeerd, zelf geen boeken hebben.
8. Zo zal dit een betere schat zijn dan enig ander van zilver of goud, daar men hier kan verwerven wat lijf en ziel meer goed doet dan aardse kostbaarheden. (Spreuken 27)
9. Moge dit iets zijn waarvan menigeen genoeg beleeft, dat men wel eens binnen gaat en wat goeds leest, omdat er de beste boeken zouden zijn, zodanig dat ze vermaak dan wel hulp bieden. (*Verwijzingen naar Psalm 25, Mattheus 5:4, Psalm 86, Spreuken 8, Psalm 118, Psalm 123*)
10. Ik hoop dat deze Librije mensen ertoe aan zet dit na te volgen. En in andere plaatsen ook zoiets te maken. En dat dit tot meer goeds mag leiden.
11. Er zijn mensen die zich willen verdiepen in de heilige schrift. Daar hier de goede boeken zijn, zal dat ze tot hulp zijn.
12. Zo schrijft Baptista Mantuanus in zijn boek *De Patientia* dat hij in al zijn moeilijkheden en lijden nergens meer troost heeft gevonden dan in de Heilige Schrift. Ook anderen hebben dat gezegd. Daarom moet er een plaats zijn voor die boeken.
13. Psalm 1, vers 1-3 zegt dat het baat oplevert om zich te houden aan de wet des Heren. Boeken die de wet des Heren uitleggen kunnen daarbij een gemakkelijke hulp bieden.
14. Indien mensen van hun dwalingen worden afgebracht en tot een goed leven worden bekeerd, is dat een goed werk (*Daniël 12, de brief van Jacobus, Augustinus*) In die boeken staan nuttige verhalen over martelaren, 'jofferen' en uitverkorenen, alsmede het loon en glorie van de Heer. En ook hiertoe zal de Librije nuttig zijn.

15. Men moet al jong met de studie beginnen en goed gedrag aanleren zodat men daar op latere leeftijd baat van heeft en er niet van afwijkt. (*Citaten van Plato en Cicero*). De studie van wijsheid (= filosofie) is bovendien een groot genoegen. Hieronymus spoort ons hiertoe aan in zijn inleiding op de Bijbel.
16. Het is beter zich hiermee bezig te houden dan met het drinken van wijn (die kan men zich besparen) in gezelschap, waar men beter ver van blijft.
17. In grote steden als Rome, Bologna en Parijs zijn veel geleerde en vrome lieden, omdat de wetenschap daar in ere wordt gehouden en wordt beoefend. Maar dat kan hier ook, als in deze Librije alles voorhanden is, waarmee men zichzelf kan onderrichten en als men met goed gezelschap omgaat, want wie met pek omgaat, wordt ermee besmeurd. (*Psalm 17, Ecclesiasticus 24, Spreuken 22*)¹

---

¹ De volledige originele tekst is te vinden in het Regionaal Archief Zutphen, Inventaris van het archief van de Kerkvoogdij van de Hervormde Gemeente te Zutphen (1059-1979), toegangsnummer 0062, inv.nr. 255.